

Na podlagi 5. člena Zakona o zdravstveni dejavnost (Ur. l. RS, št.: 23/05-UPB, 23/08; ZZDej), Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008-2013 "Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev" (Ur. l. RS, št. 72/2008, 47/2008 - popr.) ter 7. in 16. člena Statuta Občine Črnomelj (Ur. l. RS, št. 87/99, 13/01, 65/02, 35/03 - UPB in 106/05, 65/2007, 75/2008, 30/2010, 83/2011), je Občinski svet Občine Črnomelj na svoji 17. redni seji dne 13.12.2012 sprejel

Mrežo javne zdravstvene službe na primarni ravni v Občini Črnomelj

Občina Črnomelj je na podlagi 5. člena Zakona o zdravstveni dejavnosti (Ur. l. RS, št. 13/05) dolžna določiti in zagotoviti mrežo javne zdravstvene službe na svojem območju, katera opredeljuje preskrbljenost s kadri na področju zdravstvene dejavnosti.

Mreža zdravstvene dejavnosti v Republiki Sloveniji je organizirana na treh ravneh, in sicer na primarni, sekundarni in terciarni ravni. Občine so dolžne zagotavljati in skrbeti zgolj za mrežo javne zdravstvene službe na primarni ravni, država pa je odgovorna za drugo in tretjo raven.

V občini Črnomelj je mreža javne zdravstvene službe organizirana skupaj z Javnim zavodom Zdravstveni dom Črnomelj, kateri je bil ustanovljen leta 1996 z odlokom in z namenom izvajanja zdravstvene dejavnosti na primarni ravni v javnem interesu na območju Občine Črnomelj in Semič ter koncesionarji, ki so pridobili koncesijo na podlagi vloge oziroma javnega razpisa Občine Črnomelj.

Javna mreža je prostorska in časovna porazdelitev zmogljivosti javnih zdravstvenih zavodov in koncesionarjev, vključujoč človeške, materialne, prostorske in druge vire, s katerimi država in občine zagotavljajo prebivalcem optimalno dostopnost zdravstvenih storitev in oskrbo z njimi na primarni, sekundarni in terciarni ravni zdravstvene dejavnosti.

Na primarni ravni je in mora biti mreža čim bližje prebivalstvu, da se omogoča hitra in enostavna dostopnost, pri čemer upoštevamo geografsko razporeditev, razporeditev osnovnih dejavnosti primarnega zdravstvenega varstva in ustrezno časovno dostopnost zdravstvene službe.

Primarno raven sestavljajo dejavnosti, ki so opredeljene v Zakonu o zdravstveni dejavnosti (Uradni list RS, št. 23/05, 15/08 in 23/08), v katerem je tudi določeno, da za mrežo na primarni ravni skrbi občina. Glede na spremembe, ki so nastale po letu 1992, ugotavljamo, da precejšnje število zdravstvenih domov nima več vseh teh dejavnosti, ki jih opredeljuje zakon. Menimo, da je treba na novo opredeliti osnovno enoto, ki bo skrbel in bila odgovorna za mrežo, vsekakor pa bo moral odgovorni za mrežo upoštevati merila, ki so zapisana v Resoluciji nacionalnega plana zdravstvenega varstva. Na novo je treba opredeliti vsebino primarne ravni v občini Črnomelj, katere dejavnosti so določene v *Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008 – 2013 »Zadovoljni uporabniki in izvajalci zdravstvenih storitev«*:

- služba splošne oziroma družinske medicine,
- zdravstveno varstvo otrok in mladine,
- zdravstveno varstvo žensk,
- mladinsko zobozdravstvo in zobozdravstvo za odrasle,
- patronaža,
- ambulantna fizioterapija,
- medicina dela,
- nujna medicinska pomoč,
- lekarniška dejavnost in
- diagnostične dejavnosti, ki jih opravi zdravnik splošne medicine.

Kot zavarovane osebe lahko občani uveljavljamo pravice iz obveznega zdravstvenega zavarovanja praviloma le v zavodih oziroma pri zdravnikih, ki delujejo v okviru te mreže, kar pomeni, da so sklenili pogodbo z Zavodom za zdravstveno zavarovanje Slovenije.

Iz organizacijskih razlogov in zaradi lažje dostopnosti prebivalstva do različnih zdravstvenih storitev je smiselno zadržati različne dejavnosti na istem mestu (v usklajevanju z Zdravstvenim domom Črnomelj in na njegovi lokaciji) ne glede na različno zastopnost koncesionarjev oziroma zaposlenih v javnem zdravstvenem zavodu po občinah. Pretirana drobitev izvajalcev na različnih lokacijah objektivno omejuje dostopnost in praktičnost uporabe določenih dejavnosti. Občina je dolžna zagotavljati pogoje za izvajanje javne zdravstvene službe na primarni ravni tako za javni zavod kot tudi za koncesionarje. Prav iz gornjih dveh razlogov Resolucija o nacionalnem planu zdravstvenega varstva priporoča občinam, da

kot lastnice in ustanoviteljice zdravstvenih domov tudi koncesionarjem zagotovijo enako možnost delovanja v prostorih zdravstvenih domov. Na ta način se zagotovi učinek ekonomije obsega, za korist pacientov pa:

- koncentracija dejavnosti v prostorih javnega zavoda in nudenje celovite zdravstvene oskrbe na enem mestu,
- sodelovanje zaposlenih v zavodu in koncesionarjev pri izvajanju zdravstvene dejavnosti na primarni ravni,
- dostopnost in racionalna izraba »servisnih« dejavnosti v zdravstvu (laboratoriji, prevozi, pomožne in strokovne službe,...).

V kolikor se koncesionarju omogoči delovanje v javnem zavodu mora le-ta v sorazmerju zagotavljati ustrezen del sredstev za:

- vzdrževanje prostorov v uporabi (beljenje, obnova oken, tal, vrat,...)
- obratovanje (ogrevanje, elektrika, čiščenje, itd)
- vzdrževanje in obratovanje skupnih in pomožnih prostorov.

Koncesionarjem na področju primarne zdravstvene dejavnosti se omogoči:

- najemen prostorov po ugodnejšimi pogoji
- odkup opreme po ceni, ki ni nižja od neamortizirane knjigovodske vrednosti.

ŠTEVILO TIMOV PO TRENUTNO SKLENJENIH POGODBAH ZA IZPOSTAVO ČRNOMELJ

JZ – javni zavod, K -koncesionar	ŠT. TIMOV		DELEŽ v %	
	JZ	K	JZ	K
- splošne ambulante:	JZ (5,96)	K (2,02)	74,69	25,31
- antikoagulantne ambulante:	JZ (0,29)	/	100,00	/
- splošne ambulante v DSO:	JZ (0,55)	/	100,00	/
- OD, ŠD – kurativa	JZ (1,98)	/	100,00	/
- OD, ŠD – preventiva	JZ (0,61)	/	100,00	/
- DŽ – dispanzer za ženske:	/	K (1,00)	/	100,00
- s. in v. patronažne sestre:	JZ (4,85)	K (2,95)	62,18	37,82
- FTH. fizioterapevti + fun.diag.:	JZ (3,06)	/	100,00	/
- Spec. amb. pulmologije:	/	K (1,00)	/	100,00
- zobozdravstvo za odrasle:	JZ (1,26)	K (4,20)	23,08	76,92
- zobozdravstvo za mladino:	JZ (2,83)	/	100,00	/
- spec. amb. ortodontije:	JZ (0,74)	/	100,00	/
- št. lekarniški poslovalnic	JZ (1,00)	K (1,00)	50,00	50,00

SEZNAM TRENUTNIH IZVAJALCEV ZDRAVSTVENIH STORITEV V OBČINI ČRNOMELJ

Mreža javne zdravstvene službe na primarni ravni v občini Črnomelj vključuje dva javna zavoda in enajst koncesionarjev.

Javni zavodi:

- Zdravstveni dom Črnomelj, Delavska pot 4, Črnomelj
- Dolenjske lekarne Novo mesto p.o., Delavska pot 5, Črnomelj

Individualni koncesionarji:

- **Osnovna zdravstvena dejavnost – splošna ambulanta:**
Zlatko Borič, dr. med., Zadružna cesta 16, Črnomelj
Krešimir Macan, dr. med., spec. spl. med., Zadružna cesta 33, Črnomelj
- **Specialistična ambulantna in dispanzerska dejavnost:**
Gordana Pavlović – Melinček, dr. med., spec. gin., Delavska pot 4, Črnomelj
Kata Paun, dr. med., spec. int., Zadružna cesta 33, Črnomelj
- **Zobozdravstvo za odrasle:**
Antun Cerovac, dr. dent. med., Zadružna cesta 16, Črnomelj
Andreja Palič, dr. dent. med., Ul. Otona Župančiča 3, Črnomelj
Davorka Pavičić, dr. dent. med., Delavska pot 4, Črnomelj
Zobozdravstvo Muc d.o.o., Ul. Na pristavah 1, Črnomelj
- **Zdravstvena nega in patronažna služba:**
Mirjana Car, viš. med. s., Bevkova ul. 2, Črnomelj
- **Lekarniška dejavnost:**
Lekarna Vrščaj, Marija Vrščaj, mag. farm., Zadružna cesta 33, Črnomelj
(*Lekarna Vrščaj ima odprto podružnično lekarno na Vinici, Vinica 39/a*)
- **Prevozi na in z dialize:**
Gosenar d.o.o., Prevozi in storitve, Blatnik pri Črnomlju, Črnomelj

DEŽURSTVA IN NUJNA MEDICINSKA POMOČ

Koncesionarji so se dolžni vključevati v izvajanje dežurstev, nadomeščanj in nujne medicinske pomoči v skladu z razporedom, ki ga pripravi javni zavod.

Zdravstvene dejavnost:

Za opravljanje dežurstev, nadomeščanj in nujne medicinske pomoči, sklene koncesionar z javnim zavodom pogodbo. Opravljeno delo se plača izvajalcem (koncesionarjem) po pogodbi, materialne stroške pa krije javni zavod. Dežurstva in nujna medicinska pomoč se izvaja na lokaciji Zdravstvenega doma Črnomelj.

Lekarniška dejavnost:

Za opravljanje dežurstev sklene koncesionar z javnim zavodom pogodbo. Opravljeno delo se plača izvajalcu (koncesionarju) po pogodbi, materialne stroške pokrije vsaka lekarna zase.

TREKUTNO STANJE

Iz izdelanih analiz o preskrbljenosti z zdravstvenimi storitvami in meril za določitev mreže javne zdravstvene službe sledi, da se pokritost v občini giblje med minimalnimi in ciljnimi standardi, ki so priloga planu zdravstvenega varstva. Glede na nekatere kazalce Nacionalnega programa zdravstvenega varstva ugotavljamo, da bi bila potrebna širitev mreže javne zdravstvene službe ob upoštevanju:

- Da je v naši občini že 19% prebivalcev starih nad 65 let, katerih obolevnost in umrljivost je višja.
- Da se bo ob upokojevanju koncesionarjev pokazala problematika njihovega nadomeščanja, predvsem bo problem specializacija, ki je za določeno zdravstveno storitev potrebna nekaj let.
- Da je naravni prirastek šele po letu 2008 iz negativnega prešel na pozitiven trend in se giblje med 0 – 0,2 % letno.
- Da je potrebno s programi promocije zdravja prebivalstvo osveščati o pomembnosti zdravega načina življenja brez dejavnikov tveganja, zlasti še mladino (boj proti kajenju in zlorabi droge).

USMERITVE

Cilj vzpostavitve mreže javne zdravstvene službe na primarni ravni v Občini Črnomelj ne sme biti odvzem programa, rušitev vloge in ogrožanje obstoja Zdravstvenega doma Črnomelj kot je ponavadi praksa pri podeljevanju koncesij, zanemarjen pa osnovi interes po širitvi mreže javne zdravstvene službe. Zaradi tega Občina Črnomelj ne bo podeljevala koncesij na podlagi vlog posameznikov, ampak zgolj preko javnega razpisa na podlagi javnega interesa in še to samo takrat, kadar javni zdravstveni zavod sam ne bo mogel zagotoviti ustrezne dostopnosti. S tem ukrepom se občina kot ustanoviteljica zdravstvenega doma prizadeva za njegovo krepitev in zlasti upošteva tudi vse prednosti, ki jih ima ustrezno organiziran in učinkovit javni zavod na svojem območju. Lahko rečemo, da je Zdravstveni dom Črnomelj organizacijsko najprimernejša oblika zagotavljanja 24 – urnega zdravstvenega varstva na območju Občine Črnomelj, saj mora le ta nuditi svojim uporabnikom popolno organizacijsko zdravstveno varstvo na celotnem gravitacijskem območju.

Zdravstveni dom Črnomelj in Občina Črnomelj morata Zdravniško zbornico Slovenije seznaniti s prihajajočimi problemi glede upokojevanja koncesionarjev. Zaželeno je, da koncesionarji predhodno v spodobnem roku sporočijo vrnitev oziroma prekinitve koncesije. Ob tem je zelo pomembno je, da Zdravniška zbornica Slovenije pri razpisu specializacij v tekočem in naslednjih letih upošteva predvideno upokojevanje koncesionarjev tudi v občini Črnomelj in s tem prepreči nastanek perečih problemov za uporabnike zdravstvenih storitev, ki bi morali v najslabšem primeru svoje zdravstvene težave reševati izven Bele krajine. Tovrstna problematika se kaže tudi v starostni strukturi delavcev v Zdravstvenem domu Črnomelj saj je kar 50 % zaposlenih starih 45 let in več.

Na področju lekarniške dejavnosti ni predvidena širitev mreže javne zdravstvene službe na primarni ravni, zato se do nadaljnjega ne podeljuje novih koncesij, saj sta trenutno v občini Črnomelj odprti dve lekarni in so zato merila za določitev lekarniške mreže določena v »*Resoluciji o nacionalnem planu zdravstvenega varstva 2008 – 2013*« s tem tudi izpolnjena.

Zaradi zategovanja pasu in stabilizacije javnih financ na državni ravni bo v prihodnje zelo pomembna tudi poslovna klima v javnih zavodih. Zakon o interventnih ukrepih iz leta 2010 je začasno omejil prejemke in plača javnim uslužbencem, tako da se niso izplačevale plače za redno delovno uspešnost, zamrznjena so bila napredovanja in omejena so bila tudi sredstva za plačilo povečanega obsega dela. Sprejeti varčevalni ukrepi v letu 2012 so in bodo omenjeno problematiko le še poglobili. Na račun zmanjševanja prihodkov s strani zdravstvene blagajne pa bo potrebna racionalizacija poslovanja, katera bo morala zniževati stroške, zagotovo bo na račun tega trpelo tudi drago izobraževanje zaposlenih. Slednje je mogoče razbrati tudi iz Letnega poročila Zdravstvenega doma Črnomelj za leto 2011, kjer je navedeno, da so se zaradi zmanjševanja stroškov od septembra 2011 udeleževali zgolj najnujnejših izobraževanj. Zaradi zgoraj omenjene problematike upamo in s strani Občine Črnomelj tudi pozivamo vse zaposlene, ki nudijo zdravstvene storitve na območju občine Črnomelj, da le-to še naprej opravljajo kvalitetno in v začrtanih časovnih okvirjih.

Kvalitetna zdravstvena oskrba na žalost ni pogoj za odlično zdravstveno počutje posameznika ali družbe kot celote, saj je v veliki meri le-to odvisno tudi od drugih pomembnih dejavnikov, katerim moramo nameniti posebno pozornost, v kolikor želimo ohraniti oziroma izboljšati kvaliteto življenja. Vsi se moramo zavedati, da je potrebno:

- podpirati zdrav način življenja,
- krepiti duševno zdravstvo občanov in občank,
- zagotoviti kvalitetno, ustrezno pitno vodo v občini,
- ohraniti primernost kopalnih voda,
- nuditi ustrezen bivalne pogoje za otroke in mladostnike v šolah in vrtcih,
- zagotoviti zadostno količino zdravstveno ustreznih živil v regiji,
- zmanjšati posledice industrijskega onesnaževanja v regiji,

- izboljšati in ohraniti ustrežno kvaliteto zraka v bivalnih prostorih.

SKLEPI

Izvajalci zdravstvenih storitev, ki delujejo v javni mreži zdravstvene dejavnosti na območju Občine Črnomelj bodo sledili naslednjim usmeritvam:

1. V skrbi za zdravje svojih občanov bo zdravstvena dejavnost skrbela za izboljšanje dostopnosti do zdravstvenega varstva vseh skupin prebivalstva na primarni ravni. Občina Črnomelj bo zagotavljala, da bo dosežena boljša ali vsaj enaka dostopnost prebivalcev občinskega območja do zdravstvenega varstva na primarni ravni.
2. Izboljšali bomo kvaliteto zdravstvenega varstva na primarni ravni tako, da bomo spremljali analize zdravstvenega stanja v Beli krajini, podrobno za Občino Črnomelj.
3. Posebno skrb bomo namenili zdravju najbolj ranljivih skupin prebivalstva.
4. Zdravstveni dom Črnomelj ostaja tudi v prihodnje osrednji nosilec osnovne zdravstvene dejavnosti v mreži javne zdravstvene službe, ker je primer uspešnega vzorca izvajanja zdravstvene dejavnosti in organizacijske povezanosti vseh nosilcev javne zdravstvene službe na primarni ravni.
5. 24 – urno zdravstveno varstvo in nujna medicinska pomoč se izvajata na lokaciji Zdravstvenega doma Črnomelj.
6. Zdravstveni dom Črnomelj bo v prihodnje dosledno izvajal koordinacijo in organizacijo delovanja vseh izvajalcev osnovne zdravstvene dejavnosti (tudi koncesionarjev) in koordiniral dežurno in urgentno službo.
7. Koncesionarji na področju zdravstvene dejavnosti so se dolžni vključevati v izvajanje dežurstev, nadomeščanj in nujne medicinske pomoči v skladu z razporedom, ki ga pripravi Javni zavod Zdravstveni dom Črnomelj v skladu s 6. točko tega sklepa.
8. Urnik dežurstev za lekarniško dejavnost pripravi javni zavod Dolenjske lekarne Novo mesto,p.o., ki ga uskladi s koncesionarjem, kateri se je prav tako dolžan vključiti v izvajanje dežurstev.
9. Občina Črnomelj ne bo podeljevala koncesij na podlagi vlog posameznikov, ampak zgolj preko javnega razpisa na podlagi javnega interesa in še to samo ob pogoju, kadar javni zavod Zdravstveni dom Črnomelj sam ne bo mogel zagotoviti ustreznih dostopnosti.
10. V primeru vrnitve koncesije oziroma prekinitve koncesijske pogodbe morajo koncesionarji obvestiti tako Zdravstveni dom Črnomelj kot tudi Občino Črnomelj. V kolikor ne nastopijo izredne okoliščine to storijo vsaj v polletnem predhodnem obdobju.
11. Zdravstveni dom Črnomelj in koncesionarji morajo Zdravniško zbornico Slovenije seznaniti s prihajajočimi problemi glede upokojevanja zaposlenih, ji to sporočijo v spodobnem roku, da lahko Zdravniška zbornica Slovenije pri razpisu specializacij v tekočem in naslednjih letih upošteva predvideno upokojevanje koncesionarjev in delavcev v ZD Črnomelj tudi v občini Črnomelj.

Sprejem podanih sklepov pri vzpostavitvi mreže javne zdravstvene službe na primarni ravni v Občini Črnomelj ne vpliva na povečanje finančnih obremenitev občinskega proračuna, saj se izvajanje javne zdravstvene službe financira preko Zavoda za zdravstveno zavarovanje Republike Slovenije.

Županja
Mojca Čemas Stjepanovič, univ.dipl.ekon.